Marktmonitor groenten en fruit Duitsland

2008 / 101

Zoetermeer, december 2008 - Peter van der Salm

Productschap Tuinbouw, Afdeling Markt & Innovatie

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van de uitgever of auteur.

Productschap Tuinbouw, Postbus 280, 2700 AG Zoetermeer

Telefoon (079) 347 07 07 E-mail smt@tuinbouw.nl Internet www.tuinbouw.nl

Auteur Peter van der Salm Telefoon 079-3470662 E-mail p.vandersalm@tuinbouw.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting **7**

Inleiding **9**

1 Productie **10**
1.1 Groenten 11
1.1.1 Arealen groenten 11
1.1.2 Productie van groenten 13
1.2 Fruit 15
1.2.1 Arealen fruit 15
1.2.2 Productie van fruit 15

2 Import **16**
2.1 Import van groenten 16
2.2 Import van Nederlands groenten 18
2.3 Import van fruit 20
2.4 Import van Nederlands fruit 22

3 Export **23**
3.1 Groenten 23
3.2 Fruit 25

4 Consumptie **27**
4.1 Huishoudelijke aankoop van verse groenten 27
4.2 Huishoudelijke aankoop van fruit 31

5 Trends en ontwikkelingen **34**
5.1 De out of home markt en convenience: Duitse markt nog in beginfase 34
5.2 Vruchtensappen 34

© Productschap Tuinbouw

Samenvatting

Duitsland niet zelfvoorzienend
Duitsland is, ondanks een groeiend areaal en een toenemende binnenlandse productie, voor de meeste producten van de voedingstuinbouw niet zelfvoorzienend. In de periode 2000-2007 is het areaal voedingstuinbouw met 12% gegroeid. Een opvallende groei heeft zich voorgedaan bij de aspergeteelt, waarvan de productie in de periode 2000-2007 met 85% is toegenomen. Andere vollegrondsteelten waarbij sprake is van een duidelijke toename van de productie in de periode 2000-2007 zijn ui, augurk, ijsbergsla, prei en radijs. Ook de glasteelt van tomaat, komkommer en paprika is de laatste jaren gegroeid in Duitsland.

Meer import van exoten
De import van zowel verse groente als vers fruit is in de periode 2000-2007 redelijk stabiel geweest. Er is wel sprake van verschuivingen. De invoer van enkele klassieke vollegrondsgroenten als spruitkool, bloemkool, prei, krop- en ijsbergsla en asperge vertoont een dalende trend. De invoer van glasgroenten, courgette en sperziebonen vertoont een stijgende lijn. Bij de fruitimport is er een duidelijke verschuiving naar exoten, met name door de fors toegenomen import van bananen en ananas. De toename van de import van exotisch fruit is gedeeltelijk een kwestie van handel: de uitvoer van deze producten via Duitsland is eveneens toegenomen, maar minder dan de import.

Import uit Nederland stabiel
De invoer van verse groenten van Nederlandse herkomst is ondanks schommelingen vrij stabiel geweest in de periode 2000-2007. De invoer van Nederlands vers fruit vertoont een dalende trend. Dat komt vooral door een afnemende export van appels naar Duitsland, de uitvoer van Nederlandse peren naar Duitsland doet het de laatste jaren juist wat beter.

Groeiende (re-)export
Zowel bij groente als fruit is sprake van een forse toename van de uitvoer uit Duistland (respectievelijk 53% en 155% in de periode 2000-2007). De belangrijkste bestemming voor de Duitse groente-export is Nederland. Dat is gedeeltelijk te verklaren uit grensverkeer (Duitse telers leveren aan Nederlandse afzetorganisaties) en gedeeltelijk als doorvoer van bijvoorbeeld Poolse producten. Ook Zweden en Italië zijn belangrijke bestemmingen voor de Duitse groentehandel. De belangrijkste bestemmingslanden voor de Duitse fruitexport zijn Polen, Oostenrijk, Zweden en Denemarken.

Dalende trend in de huishoudelijke aankoop
Van praktisch alle soorten verse groenten en fruit is het percentage kopende huishoudens gedaald in de periode 2003-2007. Opvallende uitzondering hierbij is de ananas. Waarschijnlijk niet toevallig is dat ananas een van de weinige verse producten is waarvan de gemiddelde consumentenprijs gedaald is afgelopen jaren. De gekochte hoeveelheid van glasgroenten als tomaat, komkommer en paprika vertoont een dalende trend. Een stijgende lijn in de huishoudelijke aankoop is zichtbaar bij vollegrondsproducten als peen, ijsbergsla, asperge, prei , courgette en radijs. Van een dalende trend in de verkoop is sprake bij bloemkool, sluitkool, broccoli, witlof, knolselderij en andijvie. Bij vers fruit is over het algemeen sprake van een dalende huishoudelijke aankoop. De belangrijkste uitzonderingen hier zijn de exoten ananas en kiwi, waarvan de huishoudelijke consumptie is gestegen.
Een dalende lijn in de huishoudelijke consumptie wil overigens niet automatisch zeggen dat de totale consumptie daalt. De consumptie buitenhuis (horeca, foodservice) in Duitsland is nog relatief laag in vergelijking met veel andere landen, maar deze “out-of-home” markt groeit wel in Duitsland.

 © Productschap Tuinbouw

Inleiding

Duitsland is verreweg de belangrijkste afzetmarkt van Nederlandse groenten en fruit. Daarom is het van belang de ontwikkelingen binnen de groenten- en fruitsector in Duitsland, en met name de ontwikkelingen die zich voordoen bij de import, goed in kaart te brengen. Overigens is Duitsland niet alleen van belang als importland: ook op het gebied van productie en export speelt het een rol.

Een belangrijke bron voor het in kaart brengen van de groenten- en fruitsector is de Duitse organisatie ZMP: de Zentrale Markt- und Preisberichtstelle. De belangrijkste bron voor de handelsstatistieken van de landen van de Europese Unie is Eurostat, het statistisch bureau van de EU. Deze handelsstatistieken moeten wel kritisch bekeken en met de nodige zorgvuldigheid gebruikt worden, omdat ze met name voor de import vaak onvolledig zijn waardoor er een onjuist beeld kan ontstaan. De export uit de Eurostat handelsstatistiek is inclusief re-export van geïmporteerd product. Hetzelfde geldt voor de import: wat Duitsland opgeeft als invoer uit Nederland (en andere landen) is gedeeltelijk eerder door Nederland ingevoerd uit een ander land.
De export van Nederlandse verse groente en fruit wordt, in opdracht van het Productschap Tuinbouw, in kaart gebracht door het KCB, waardoor er een betrouwbaar beeld is van de uitvoer van het Nederlandse product, zonder re-export.

© Productschap Tuinbouw

1 Productie

Duitsland is voor de meeste producten van de voedingstuinbouw niet zelfvoorzienend. Toch is de Duitse productie niet te verwaarlozen. Dat hebben bijvoorbeeld de Nederlandse radijstelers aan den lijve ondervonden: de toegenomen radijsteelt in de Pfalz, gecombineerd met de import van radijs uit Italië, heeft de positie van de Nederlandse radijs op de Duitse markt duidelijk teruggedrongen. Ook de Nederlandse aspergesector heeft ondervonden wat de gevolgen zijn als Duitsland de eigen productie opvoert. De laatste ontwikkeling is dat het areaal glasteelt in Duitsland al enkele jaren een duidelijk stijgende lijn laat zien.

 © Productschap Tuinbouw

1.1 Groenten

1.1.1 Arealen groenten

Tabel 1.1 Arealen groenten in de volle grond, in hectare

Bron: ZMP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Asperge	15.478	16.839	17.945	18.218	19.877	21.088	21.815	21.692
Peen	9.375	8.879	8.961	9.255	10.504	9.858	10.043	10.217
Ui	7.526	7.197	6.911	7.865	9.111	7.907	8.525	8.388
Witte kool	6.935	6.487	6.449	7.173	7.025	6.108	6.391	6.295
Erwten	4.412	4.590	5.139	5.656	5.503	5.141	5.145	5.189
Bloemkool	5.259	5.030	5.123	5.491	5.679	5.058	4.877	4.632
IJsbergsla	4.018	4.031	4.596	4.519	4.901	4.260	4.289	4.439
Sperzieboon	4.255	4.090	4.232	4.359	4.252	3.883	4.228	4.139
Spinazie	3.811	3.525	3.527	3.433	3.431	3.545	3.338	3.582
Radijs	2.434	2.306	2.821	2.667	2.810	3.058	3.512	3.294
Augurk	2.811	2.865	2.763	2.885	2.359	2.674	2.447	2.612
Prei	2.083	2.218	2.145	2.227	2.284	2.295	2.439	2.558
Kropsla	3.263	2.993	3.017	2.918	3.009	3.228	2.623	2.536
Koolrabi	2.201	2.108	2.087	2.140	2.294	2.210	2.182	2.235
Rode kool	2.519	2.361	2.407	2.646	2.453	2.186	2.177	2.305
Veldsla	1.692	1.772	1.535	1.588	1.891	1.796	1.777	2.101
Broccoli	2.170	2.419	2.121	2.169	2.061	2.118	2.364	1.885
Knolselderij	1.694	1.530	1.454	1.552	1.678	1.329	1.428	1.509
Bosuien	-	-	-	-	-	-	1.368	1.367
Pompoenen	-	-	-	-	-	1.241	1.217	1.308
Lollo rosso	772	623	644	663	985	901	1.078	1.271
Kroten	1.186	1.056	1.337	1.359	1.344	1.273	1.341	1.151
Peterselie	1.083	1.174	1.065	1.134	1.063	1.150	1.052	1.127
Savooie kool	1.344	1.346	1.312	1.299	1.328	1.200	1.146	1.107
Boerenkool	1.193	1.012	1.114	1.025	1.127	924	963	1.047
Chinese Kool	1.144	958	934	1.050	1.041	961	1.012	996
Rettich	828	954	955	902	930	1.037	1.043	941
Courgette	644	818	741	735	857	1.016	948	930
Spruitkool	807	634	683	641	729	807	877	772
Rabarber	530	538	487	583	652	724	860	806
Eikeblad sla	-	-	-	-	-	-	759	745
Bieslook	600	500	542	625	596	618	616	664
Bindsla	-	-	-	-	-	-	627	663
Rucola	-	-	-	-	-	-	463	508
Andijvie	402	431	352	430	408	425	483	473
Tuinbonen	-	-	-	-	-	-	403	470
knolvenkel	-	-	-	-	-	-	348	398
Komkommer	389	359	305	455	375	346	325	354
Witlof	266	314	257	274	249	325	340	324
Radicchio rosso	241	216	235	205	253	265	246	229
Snijboon	157	165	165	154	181	182	197	163
Overige	5.416	5.846	6.102	7.182	7.135	6.634	3.733	3.852
Totaal	**98.938**	**98.184**	**100.463**	**105.477**	**110.375**	**107.771**	**111.045**	**111.274**

- Gemeten naar oppervlakte is de asperge de belangrijkste vollegrondsgroententeelt in Duitsland. Tussen 2000 en 2007 is het asperge-areaal in Duitsland met 40% gegroeid.
- De arealen van de andere grote vollegrondsteelten zijn veel stabieler geweest in de afgelopen jaren.
- Het areaal radijs is tussen 2000 en 2007 fors gegroeid, met 35%.

© Productschap Tuinbouw

- Een afname van het areaal vollegrond doet zich vooral voor bij bloemkool en kropsla.

Tabel 1.2 Arealen groenten onder glas

Bron: ZMP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Tomaat	274	255	255	256	292	284	279	293
Veldsla	257	247	238	269	262	262	258	266
Komkommer	241	218	229	229	265	249	257	259
Kropsla	164	147	140	133	134	160	162	163
Radijs	52	47	44	49	54	56	54	63
Koolrabi	83	33	42	44	37	36	38	39
Paprika	31	31	31	30	34	31	37	35
Rettich	54	47	48	44	38	35	35	34
Overige	340	246	233	264	256	278	266	311
Totaal	**1.496**	**1.271**	**1.259**	**1.319**	**1.371**	**1.392**	**1.386**	**1.464**

- Het totale areaal groenten onder glas is licht afgenomen in de periode 2000-2007, maar in de laatste jaren is er toch weer een duidelijk stijgende lijn te zien in het areaal glasgroenten.
- De meeste groei van het areaal zit bij de grotere teelten; tomaten, veldsla en komkommer. Ook bij kleinere teelten als radijs en paprika is er sprake van groei.
- Een afname van het areaal is vooral te zien bij koolrabi en rettich.

Figuur 1 Arealen glasteelt in Duitsland naar product in 2007

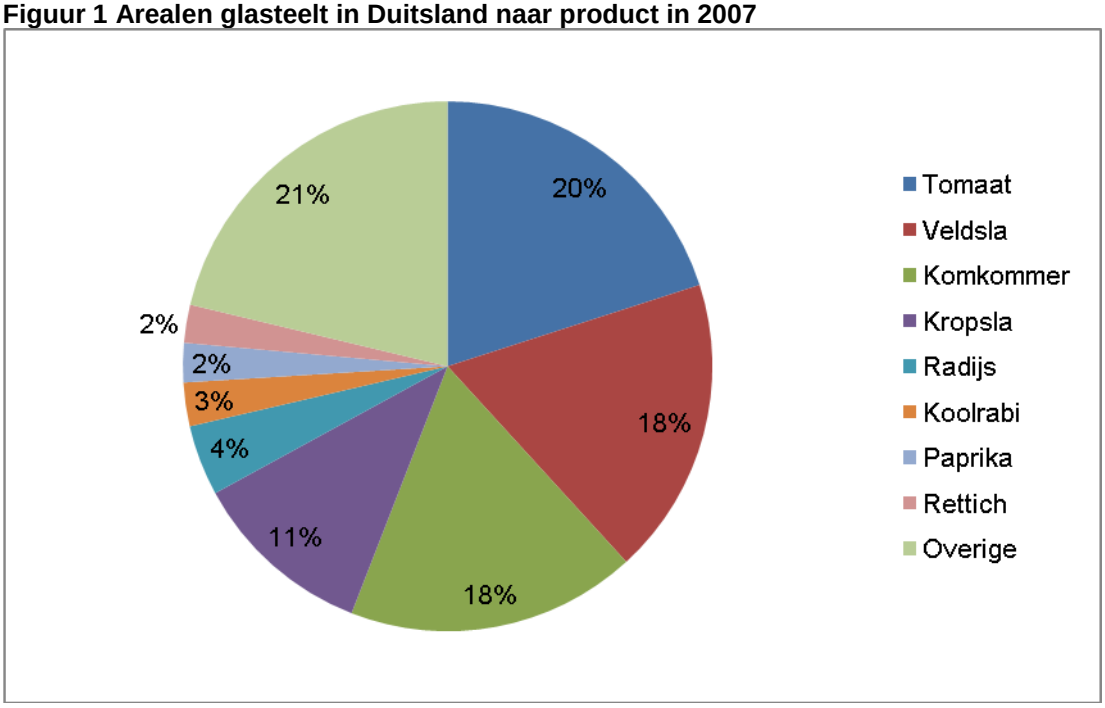

 © Productschap Tuinbouw

1.1.2 Productie van groenten

Tabel 1.3 Productie van groenten in de volle grond, x 1.000.000 kg

Bron: ZMP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Peen	432	444	415	426	554	516	504	562
Witte kool	524	483	409	488	476	425	449	464
Ui	317	287	293	272	426	365	337	378
Augurk	149	154	182	164	137	144	149	173
Rode kool	144	135	119	132	135	122	121	132
Bloemkool	138	131	128	137	151	137	127	125
IJsbergsla	91	90	116	105	146	125	109	118
Asperge	51	52	57	65	73	83	82	94
Prei	59	65	63	65	70	76	82	89
Radijs	72	65	83	76	86	97	84	79
Kropsla	82	77	79	74	83	90	75	71
Knolselderij	63	56	55	50	65	51	51	67
Koolrabi	62	57	58	57	67	65	56	67
Spinazie	60	60	55	57	59	69	55	61
Champignon	62	63	62	62	62	61	59	55
Bosuien	-	-	-	-	-	-	45	50
Kroten	52	44	57	52	55	54	52	46
Chinese kool	45	33	33	36	40	36	41	45
Sperzieboon	45	45	47	36	45	40	39	44
Pompoenen	-	-	-	-	-	-	41	42
Courgette	-	-	-	-	-	-	37	34
Savooie kool	46	47	42	41	44	41	40	36
Rettich	22	28	29	27	28	29	33	31
Lollo rosso	-	-	-	-	-	-	26	31
Erwten	21	27	27	26	32	29	28	27
Broccoli	0	0	32	32	31	40	32	26
Peterselie	-	-	-	-	-	-	19	20
Eikeblad sla	-	-	-	-	-	-	19	19
Veldsla	-	16	15	14	17	16	16	19
Boerenkool	23	18	18	19	21	17	16	18
Rabarber	-	-	-	-	16	19	20	18
Andijvie	-	-	-	-	12	12	14	16
Bieslook	-	-	-	-	-	-	6	16
Spruitkool	13	10	10	10	12	13	13	13
Bindsla	-	-	-	-	-	-	13	12
Knolvenkel	-	-	-	-	-	-	9	11
Rucola	-	-	-	-	-	-	8	6
Radicchio rosso	-	-	-	-	-	-	6	5
Snijboon	3	3	3	2	3	3	3	4
Tuinbonen	-	-	-	-	-	-	3	4
Overige	239	207	149	155	211	185	50	51
Totaal	**2.814**	**2.695**	**2.635**	**2.680**	**3.078**	**2.959**	**2.969**	**3.179**

- In volume zijn peen en witte kool de belangrijkste vollegrondsteelten in Duitsland. In de periode 2000-2007 vertoont de productie van peen een stijgende trend. De productie van witte kool daarentegen vertoont een dalende lijn.
- De grootste procentuele stijging van de productie doet zich voor bij asperge (+85%).
- Andere teelten waarbij sprake is van een duidelijke toename van de productie in de periode 2000-2007 zijn ui, augurk, ijsbergsla, prei en radijs.

© Productschap Tuinbouw

Tabel 1.4 Productie van groenten onder glas, x 1.000 kg

Bron: ZMP	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**
Tomaten	48.010	43.907	45.272	48.870	58.082	56.121	53.239	62.599
Komkommer	47.655	46.526	48.166	54.225	56.280	63.990	61.357	61.138
Kropsla	7.570	7.308	6.176	6.174	6.563	7.948	7.578	8.027
Veldsla	2.613	2.661	2.497	2.724	2.700	2.671	2.442	2.619
Paprika	-	-	-	-	-	-	1.801	2.066
Koolrabi	2.013	1.332	1.701	1.903	1.625	1.498	1.587	1.772
Radijs	1.146	1.231	1.037	1.112	1.520	1.386	1.263	1.481
Rettich	2.316	2.154	2.190	2.004	1.645	1.497	1.560	1.425
Overige	10.252	10.141	10.850	10.117	9.670	11.534	7.845	11.659
Totaal	**121.575**	**115.260**	**117.890**	**127.160**	**138.085**	**146.643**	**138.671**	**152.786**

- De productie van glasgroenten in Duitsland is in de periode 2000-2007 met 26% gegroeid.
- De grootste groei zat bij de tomaten, komkommer en radijs. De productie van rettich en koolrabi is sterk afgenomen in de periode 2000-2007.
- De productie van paprika wordt pas sinds kort gemeten. In 2007 groeide de productie met 16% ten opzichte van 2006. Overigens is de productie nog gering: 2 miljoen kilo in 2007.

 © Productschap Tuinbouw

1.2 Fruit

1.2.1 Arealen fruit

Tabel 1.5 Arealen fruit in de volle grond, in hectare

Bron: ZMP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Appel	35.801	36.124	31.219	31.164	31.159	32.339	32.504	30.100
Aardbei	9.619	9.795	9.887	10.416	11.844	13.435	14.214	13.013
Pruimen	2.021	2.027	2.295	2.295	2.482	5.035	5.064	5.094
Peer	2.340	2.346	2.702	2.703	2.704	2.489	2.226	2.097
Morellen	3.227	3.230	2.914	2.914	2.920	4.226	4.202	3.426
Zoete kersen	1.554	1.556	1.827	1.827	1.842	5.528	5.561	5.443

- Het areaal appel en peer in Duitsland is in de afgelopen jaren duidelijk afgenomen. De andere fruitteelten daarentegen zijn behoorlijk uitgebreid, met name pruimen, zoete kersen en aardbei.

1.2.2 Productie van fruit

Tabel 1.3 Productie van fruit in de volle grond, x 1.000 kg

Bron: ZMP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Appel	1.130.802	922.433	786.200	848.800	979.700	891.400	947.600	1.070.000
Aardbei	104.276	110.129	105.300	95.300	119.400	146.499	173.200	156.600
Pruimen	57.000	38.800	42.700	48.100	77.800	40.100	51.500	65.300
Peer	65.162	46.823	77.500	54.700	78.800	38.300	48.600	49.900
Morellen	38.900	34.700	23.100	33.800	35.500	24.600	37.100	28.800
Zoete kersen	41.600	34.200	27.800	34.000	39.100	27.900	31.600	34.500
Mirabellen en Reine Cl.	3.200	2.100	3.400	4.100	6.000	4.600	5.500	6.000

- De daling van het areaal appel heeft niet veel gevolgen gehad voor de omvang van de appelproductie.
- De aardbeiproductie is wel duidelijk toegenomen door de uitbreiding van het areaal. Het zelfde geldt voor mirabellen en Reine Claude.

© Productschap Tuinbouw

2 Import

2.1 Import van groenten

Tabel 2.1 Import (inclusief doorvoer) van verse groenten in Duitsland, per land, x 1.000 kg

Bron: Eurostat	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nederland	1.147.991	1.086.782	983.928	1.114.610	1.138.576	1.146.364	1.238.282	1.155.069
Spanje	799.717	827.521	791.159	832.711	830.358	761.849	801.682	670.393
Italië	357.300	404.666	302.328	332.413	328.047	293.502	344.002	309.392
Frankrijk	182.726	189.658	156.795	180.287	196.639	191.046	202.946	199.318
België	179.825	181.600	157.542	193.756	206.752	167.136	166.053	152.378
Polen	49.221	56.558	55.644	68.536	52.832	51.809	59.728	44.518
Oostenrijk	25.535	29.485	28.971	41.353	47.581	44.078	39.553	40.936
Griekenland	30.460	43.186	45.093	37.951	37.481	44.080	44.791	39.283
Hongarije	21.283	21.471	21.661	16.866	19.122	24.370	26.724	22.391
Turkije	23.089	28.765	15.381	7.461	4.912	6.723	11.495	13.947
Nieuw-Zeeland	18.661	15.827	14.894	15.868	14.048	12.957	14.318	12.490
Verenigd Koninkrijk	12.069	10.062	8.229	9.917	10.543	5.747	8.970	7.238
Marokko	412	316	191	642	1.151	3.293	4.709	6.562
Egypte	2.064	3.178	3.005	3.425	4.470	5.042	4.998	5.881
Denemarken	5.256	5.928	3.184	5.494	6.455	2.246	7.082	5.261
Tsjechië	829	980	1.241	830	431	2.489	11.032	4.774
Bulgarije	1.176	2.244	2.571	2.185	2.796	3.276	4.062	4.493
Argentinië	122	172	1.101	3.035	3.892	2.200	4.421	3.933
Slovenië	3	22	13	-	53	1.041	80	3.901
Portugal	2.220	1.245	1.404	2.641	5.887	5.309	6.731	3.419
Australië	4.561	2.719	3.824	4.404	3.096	9.395	4.335	3.248
Zuid-Afrika	512	2.922	2.743	4.353	5.239	1.047	1.859	2.631
Israël	402	497	901	742	697	1.004	1.459	2.186
Wit-Rusland	2.199	3.030	958	2.427	3.284	2.428	2.144	1.959
Kenia	1.575	1.610	1.656	1.601	1.620	1.529	1.457	1.684
China	155	324	439	300	616	607	782	1.605
Thailand	573	752	733	774	788	1.180	1.191	1.520
Chili	565	539	371	269	608	2.047	2.201	1.441
Macedonië	17	110	167	308	179	57	272	1.332
Rusland	3.784	2.014	556	2.807	1.356	1.311	1.914	1.262
Litouwen	1.358	2.531	517	954	799	1.809	1.557	1.224
Oekraïne	106	272	84	228	124	281	784	987
Jordanië	876	693	842	744	574	828	1.062	868
Roemenië	1.169	2.409	3.471	1.088	674	664	3.225	782
India	137	147	185	220	316	426	600	757
Dominicaanse Rep.	120	130	139	264	286	436	547	683
Peru	170	200	323	183	470	516	689	639
Ghana	121	234	106	147	175	259	358	438
Ierland	31	81	82	51	47	242	28	395
Zweden	58	333	370	292	289	1.737	1.081	342
Slowakije	46	107	510	181	247	235	313	267
Overige landen	2.514	2.952	2.246	2.161	1.992	2.514	2.252	2.550
Totaal	**2.881.008**	**2.934.272**	**2.615.558**	**2.894.479**	**2.935.502**	**2.805.109**	**3.031.769**	**2.734.377**

 © Productschap Tuinbouw

- Nederland, Spanje, Italië, Frankrijk en België zijn de grootste exporteurs van verse groenten naar Duitsland. Het betreft hier wel de totale export, inclusief re-export.
- De invoer uit Nederland vertoont schommelingen maar is in de periode 2000-2007 toch vrij stabiel gebleven. Een gedeelte van de invoer uit Nederland bestaat, met name in de wintermaanden, uit doorvoer van producten uit andere landen, voornamelijk Spanje.
- De invoer uit Spanje was in de periode 2000-2006 vrij stabiel maar heeft in 2007 een flinke veer gelaten. Dat had ongetwijfeld te maken met de berichten over residuen van verboden middelen in Spaanse tuinbouwproducten. Het ziet er overigens naar uit dat de grote terugval in 2007 in 2008 weer (gedeeltelijk) wordt ingelopen.
- De invoer uit Frankrijk, en in mindere mate uit Spanje, bestaat voor een deel uit doorvoer van Marokkaanse producten.

Tabel 2.2 Import van verse groenten in Duitsland, per product, x 1.000 kg

Bron: Eurostat	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Tomaat	694.479	703.634	625.345	674.296	711.247	674.637	717.729	663.574
Komkommer	424.168	439.712	403.342	434.511	436.019	445.124	473.605	439.523
Paprika	259.567	270.134	278.525	282.260	290.793	308.078	302.005	270.804
Ui	274.136	288.620	254.955	291.723	291.890	240.902	265.424	228.061
Peen	185.930	207.932	169.048	208.609	189.738	179.493	237.440	201.988
Overige sla	150.009	163.617	142.667	169.599	169.397	171.640	185.460	149.779
Krop- en ijsbergsla	149.047	126.989	120.833	111.155	120.580	112.631	126.572	107.201
Overige kool	129.649	116.199	94.108	111.063	116.221	108.957	117.335	100.000
Bloemkool	101.661	90.348	71.282	82.329	94.863	75.311	75.693	81.863
Courgette	36.041	42.150	37.275	41.001	46.450	46.712	54.208	50.722
Overige wortelen	49.054	48.511	42.334	50.391	46.266	43.625	49.875	44.362
Champignon	44.376	50.801	40.872	59.895	50.511	46.757	49.221	42.698
Prei	53.754	49.374	41.836	47.430	52.567	47.999	47.601	40.064
Spruitkool	42.468	33.427	32.736	34.267	35.753	34.500	26.515	34.122
Aubergine	26.366	26.607	24.956	31.084	30.331	30.241	31.272	31.002
Andijvie	28.934	29.333	23.707	32.177	27.985	24.111	35.780	30.968
Sperzie- en snijbonen	18.069	18.658	19.101	20.433	21.157	22.756	20.946	23.704
Asperge	35.207	39.063	36.717	31.527	29.429	28.268	28.797	23.609
Knoflook	13.783	13.145	13.566	17.674	18.026	15.594	17.623	17.457
Witte en rode kool	11.752	13.212	14.797	18.483	19.790	15.054	18.515	15.882
Witlof	15.901	14.965	12.540	15.970	14.206	17.731	14.889	13.351
Knolselderij	8.872	7.387	7.150	13.038	12.619	8.275	15.460	10.075
Knolvenkel	7.856	9.941	7.262	8.059	9.228	8.938	10.045	9.178
Peper	11.180	11.290	6.156	7.300	7.260	5.697	6.511	6.975
Sjalot	6.259	7.241	7.374	7.705	9.602	6.672	6.538	6.710
Blad- en bleekselderij	5.951	6.284	6.024	6.720	6.368	7.492	7.398	6.089
Cantharel	10.533	13.175	4.702	8.078	7.638	7.243	7.129	5.109
Augurk	3.950	4.824	5.706	4.806	1.564	1.682	3.548	4.776
Plantui	5.370	4.615	9.215	6.070	3.820	5.524	4.639	4.721
Mierik- of peperwortel	3.257	2.696	2.508	2.706	3.591	4.165	3.947	4.342
Erwten en peulen	3.109	2.474	2.660	3.412	3.703	4.036	3.687	4.117
Spinazie	7.376	5.986	4.700	6.355	5.428	3.707	4.617	3.485
Snijbiet en kardoen	1.874	2.872	1.899	2.716	2.693	1.666	2.839	2.429
Artisjok	2.895	3.016	2.603	2.053	2.278	2.257	2.105	1.889
Overige groenten	58.175	66.040	47.057	49.584	46.491	47.634	56.801	53.748
Totaal	**2.881.008**	**2.934.272**	**2.615.558**	**2.894.479**	**2.935.502**	**2.805.109**	**3.031.769**	**2.734.377**

© Productschap Tuinbouw

- De belangrijkste importproducten in Duitsland zijn de glasgroenten tomaat, komkommer en paprika.
- De invoer van tomaten is in 2007 duidelijk lager uitgevallen dan in 2006. Hoewel de Duitse productie in 2007 is gegroeid (zie tabel 1.4), is dat niet de oorzaak van de lagere invoer. De lagere invoer gaat gepaard aan hogere consumentenprijzen en een lagere consumptie in 2007 (zie tabel 4.2, 4.3 en 4.4). Dit kan een gevolg zijn van de overstap op luxere soorten tomaat.
- Na de populaire glasgroenten volgen de klassieke vollegrondsproducten ui en peen. De invoer van peen vertoont een stijgende lijn.
- Ook sla en kool zijn belangrijke importproducten, maar de invoer hiervan vertoont een duidelijk dalende lijn. Hetzelfde geldt voor spruitkool.
- De import van enigszins exotische producten als courgette en aubergine vertoont een duidelijke toename in de periode 2000-2007.

2.2 Import van Nederlands groenten

Tabel 2.3 Import van verse groenten uit Nederland (exclusief re-export), x 1.000 kg

Bron: PT/KCB	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**
Tomaat	214.131	212.808	233.822	255.194	276.136	296.167	305.850	305.983
Komkommer	231.538	234.294	245.576	227.937	226.395	235.385	237.136	225.570
Paprika	93.235	101.916	101.443	104.469	105.275	117.135	117.033	112.622
Ui	58.466	55.729	49.895	66.910	54.454	48.992	56.648	51.552
Peen	46.203	42.820	47.674	38.266	34.946	41.550	41.239	45.891
Spruitkool	37.981	32.631	32.404	31.944	38.124	36.250	22.269	28.697
Champignon	28.953	28.069	22.945	21.864	22.819	23.098	19.262	20.072
Aubergine	10.975	9.816	10.227	12.925	12.496	12.923	11.858	11.732
IJsbergsla	9.255	6.165	6.980	8.764	9.438	11.148	12.221	10.815
Prei	18.305	15.336	14.610	11.527	11.180	9.265	8.297	10.487
Knolselderij	10.370	6.903	9.072	10.767	8.541	7.711	7.968	7.585
Witte kool	9.363	9.153	13.698	14.601	9.254	7.556	8.317	6.647
Witlof	13.167	11.320	9.172	10.043	8.529	8.027	6.853	5.683
Taugé	4.024	6.195	5.637	5.245	5.967	7.251	3.940	3.468
Radijs	10.595	10.919	8.534	6.795	5.630	5.675	5.280	3.354
Rode kool	2.773	2.038	3.029	3.333	3.707	2.392	3.304	3.120
Overige sla	255	317	298	233	182	225	388	2.757
Overige kool	1.211	838	2.125	2.480	1.287	2.292	2.858	2.751
Spinazie	535	171	1.397	1.870	354	441	686	2.671
Courgette	1.719	1.734	1.565	1.769	1.938	1.867	1.610	2.596
Kropsla	6.089	5.193	3.511	4.420	3.144	3.105	3.392	2.454
Sperzie-/snijboon	3.353	3.177	2.415	4.327	2.589	2.240	1.710	2.054
Kroten	2.052	1.458	1.902	2.072	1.441	1.057	1.439	1.688
Asperge	4.147	3.034	2.813	2.637	1.972	1.513	2.150	1.620
Schorseneer	1.372	276	601	773	1.400	1.261	678	1.507
Bloemkool	1.097	1.088	1.024	1.126	544	1.141	757	1.315
Erwten en peulen	1.258	885	1.013	763	1.061	1.405	1.036	1.007
Augurk	609	550	553	436	521	770	875	738
Peper	343	288	353	459	530	632	526	562
Andijvie	457	916	517	695	292	410	427	433
Sjalot	75	99	119	256	223	168	473	400
Knolvenkel	205	164	207	195	171	174	120	201
Knoflook	14	29	31	36	98	105	115	139
Peen,bos	792	747	556	345	204	154	115	118
Oesterzwam	239	219	134	108	100	100	77	68
Overige groenten	4.431	4.692	5.657	6.460	5.466	5.748	5.774	5.941
TOTAAL	**829.587**	**811.987**	**841.509**	**862.044**	**856.408**	**895.333**	**892.681**	**884.298**

 © Productschap Tuinbouw

- De invoer van verse groenten van Nederlandse herkomst is ondanks schommelingen vrij stabiel geweest in de periode 2000-2007.
- De invoer van Nederlandse tomaten is tot 2006 flink gegroeid en in 2007 gestabiliseerd. In 2008 is er t/m september weer sprake van een toename. Gezien de relatief lage tomatenprijzen in 2008 is dat niet zo vreemd.
- De invoer van Nederlandse paprika is in 2007 lager uitgevallen dan in 2006. Gezien de relatief hoge paprikaprijzen in 2007 is dat niet zo vreemd. Ook in 2008 blijft de uitvoer van Nederlandse paprika weer wat achter bij het voorgaande jaar. Gezien de relatief lage prijzen van de Nederlandse paprika in 2008 is dat minder logisch. Overigens is de productie van paprika in Duitsland nu nog te klein om een daling van de import uit Nederland te verklaren (zie tabel 1.4). He kan wel zijn dat er meer Spaanse paprika, al dan niet via Nederland, naar Duitsland gaat.
- Bij komkommer doet zich hetzelfde voor als bij paprika: zowel in 2007 als 2008 (in de periode januari t/m september) daalt de invoer van Nederlandse komkommer ten opzichte van het voorafgaande jaar. Evenals bij de paprika is het niet mogelijk de lagere invoer te verklaren door een toename van de eigen productie (zie tabel 1.4)
- De invoer van Nederlandse spruiten in Duitsland vertoont altijd pieken en dalen. In 2006 en 2007 is de invoer erg laag geweest. In 2008 is er weer sprake van een toename.

© Productschap Tuinbouw

2.3 Import van fruit

Tabel 2.4 Import van vers fruit in Duitsland, x 1.000 kg

Bron: Eurostat	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Vers fruit	**4.938.017**	**4.686.131**	**4.598.146**	**5.080.503**	**5.007.283**	**5.100.388**	**5.149.006**	**4.849.513**
waarvan:								
Fruit excl. Citrus en exoten	**2.267.582**	**2.247.827**	**2.068.790**	**2.419.606**	**2.264.626**	**2.404.424**	**2.315.164**	**1.968.929**
Appel	734.328	697.868	781.160	910.983	791.732	845.690	786.722	668.848
Druif	387.769	363.174	290.009	362.631	356.444	392.760	351.915	307.060
Watermeloen	189.523	240.139	169.868	244.154	221.975	214.455	233.125	177.309
Peer	177.679	171.944	157.138	180.755	178.824	204.114	201.122	175.900
Nectarine	205.262	186.195	180.586	175.721	182.206	193.665	198.841	168.675
Meloen	90.897	96.402	83.543	114.769	110.208	108.102	116.177	110.470
Aardbei	136.450	149.372	112.002	117.719	117.611	103.508	97.350	81.110
Perzik	122.934	114.004	104.716	90.554	99.124	111.447	97.683	80.359
Pruim	44.076	58.064	46.157	54.731	41.651	60.331	50.399	39.428
Abrikoos	47.410	37.502	40.243	37.540	43.734	54.982	56.349	35.410
Zoete kers	28.751	25.489	20.504	29.219	25.506	31.328	32.985	26.324
Zure kers	30.943	32.490	23.504	25.378	29.558	17.360	24.623	15.608
Framboos	8.692	7.428	9.321	18.110	12.617	10.982	12.435	14.616
Zwarte aalbes	13.900	16.291	10.938	10.242	4.759	5.636	2.592	2.974
Kweepeer	2.785	2.180	2.139	2.335	2.821	1.491	2.385	1.780
Blauwe bosbes	1.939	2.572	1.901	1.529	1.613	1.638	1.284	1.777
Rode aalbes	1.548	2.149	1.715	1.659	2.146	744	1.467	1.547
Witte aalbes en kruisbes	2.420	3.398	2.333	2.120	3.015	1.902	1.800	1.485
Overige bessen	684	1.121	1.392	761	554	437	938	429
Rode bosbes	1.223	1.596	535	466	402	454	366	333
Overig fruit	38.369	38.449	29.086	38.230	38.126	43.398	44.606	57.487
Citrusfruit	**1.299.347**	**1.097.315**	**1.118.743**	**1.220.776**	**1.260.822**	**1.165.562**	**1.158.087**	**1.053.943**
Sinaasappel	633.827	534.039	562.404	618.449	664.575	591.694	562.731	487.728
Mandarijn	434.284	338.389	344.296	385.346	378.792	371.773	388.913	353.976
Citroen	145.005	142.236	135.490	132.290	130.711	128.625	134.832	128.332
Grapefruit	80.173	72.897	66.831	67.000	71.197	58.103	57.135	67.738
Limoen/lemmetje	4.189	6.329	7.644	12.027	12.741	14.048	12.193	12.589
Overig citrusfruit	1.869	3.425	2.078	5.664	2.806	1.319	2.283	3.580
Exoten	**1.371.088**	**1.340.989**	**1.410.613**	**1.440.121**	**1.481.835**	**1.530.402**	**1.675.755**	**1.826.641**
Banaan	1.150.525	1.105.151	1.184.996	1.191.780	1.201.619	1.194.487	1.310.406	1.438.697
Ananas	59.265	64.949	76.047	69.906	92.020	127.186	155.653	167.434
Kiwi	108.964	113.871	91.216	107.644	110.853	125.775	131.370	134.836
Manga en guave	25.663	28.226	28.117	34.559	35.994	39.203	38.729	46.778
Avocado	14.774	14.904	15.621	15.851	17.465	19.523	19.144	20.708
Papaja	3.628	5.121	5.983	10.289	10.774	11.309	8.328	8.158
Overige exoten	8.269	8.767	8.633	10.092	13.110	12.919	12.125	10.030

- Importfruit nummer 1 in Duitsland is en blijft de banaan. De appel komt met afstand op de tweede plaats, gevolg door de sinaasappel, de mandarijn en de druif.
- Een gedeelte van deze invoer, met name bij de bananen, is voor re-export bestemd (zie tabel 3.4).
- De invoer van “Europees” fruit en citrusfruit in Duitsland vertoont een dalende lijn in de periode 2000-2007, maar de invoer van exoten, met name bananen, ananas en kiwi, is in diezelfde periode sterk toegenomen.

 © Productschap Tuinbouw

Tabel 2.5 Import van vers fruit in Duitsland per land, x 1.000 kg

Bron: Eurostat	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Spanje	1.389.921	1.218.192	1.214.689	1.364.574	1.359.235	1.303.732	1.306.015	1.145.641
Italië	1.033.239	986.145	879.130	947.544	833.534	953.911	885.797	798.177
Nederland	546.072	507.424	480.241	626.614	693.362	770.708	732.313	669.254
België	587.607	598.341	613.755	633.269	653.370	598.636	573.746	628.711
Colombia	116.216	126.849	180.984	146.011	93.411	153.627	226.947	397.495
Ecuador	200.995	219.879	270.758	281.505	283.766	319.393	307.172	238.536
Costa Rica	58.595	79.361	116.294	130.528	140.604	107.561	183.664	188.627
Frankrijk	394.806	350.191	323.124	332.044	326.207	266.658	251.423	184.504
Panama	129.674	105.043	107.434	135.743	143.770	115.184	166.765	183.573
Griekenland	115.845	128.560	84.077	115.794	139.892	143.010	139.110	108.736
Oostenrijk	47.594	55.070	43.129	88.970	88.323	95.135	90.942	77.254
Polen	39.261	63.143	41.939	50.957	42.845	68.374	50.220	24.765
Hongarije	31.620	40.708	35.648	49.724	47.014	35.134	47.195	22.323
Brazilië	7.834	7.372	11.592	14.569	21.208	15.513	19.292	22.030
Zuid-Afrika	23.914	20.350	20.248	14.727	15.416	12.788	16.001	20.531
Argentinië	4.455	7.023	832	1.609	2.237	3.840	5.957	15.641
Nieuw-Zeeland	16.093	12.452	14.457	3.496	11.434	13.848	13.772	13.059
Verenigd Koninkrijk	7.549	7.565	11.462	10.178	16.821	15.867	13.149	11.603
Marokko	27.612	14.363	14.507	18.541	8.211	9.327	11.294	11.219
Tsjechië	30.236	21.747	50.747	34.674	33.988	44.296	46.814	10.388
Peru	10	3	2.727	199	203	151	4.684	8.034
China	148	78	279	191	1.019	524	3.126	7.847
Turkije	51.069	51.250	25.008	16.350	6.790	6.706	11.246	6.794
VS van Amerika	8.571	10.490	12.147	9.616	6.602	4.917	4.018	5.594
Egypte	327	1.972	2.722	1.427	1.776	3.139	3.936	4.788
Ierland	31	53	198	74	27	139	13	4.421
Servië	2.261	1.984	6.018	7.057	4.704	3.915	5.055	4.086
Denemarken	2.362	5.000	2.189	4.793	4.878	3.054	2.329	3.848
Roemenië	3.548	5.065	2.537	4.679	1.403	1.520	1.043	2.749
India	372	319	320	1.319	1.863	2.160	3.014	2.674
Honduras	903	6.100	1.279	2.268	193	-	4	2.658
Dominicaanse Republiek	2.643	3.295	3.420	3.312	980	691	299	2.371
Slovenië	1.768	234	1.125	197	100	2.390	694	2.304
Zimbabwe	2.755	3.386	2.302	1.803	2.063	1.975	1.605	2.270
Cyprus	10.197	8.113	6.861	6.274	4.126	2.329	2.628	2.096
Iran	1.029	871	638	1.239	762	881	1.063	1.657
Zweden	1.105	1.091	533	1.190	1.675	2.143	1.286	1.540
Litouwen	16	2.549	1.301	1.741	1.248	1.407	4.515	1.256
Thailand	511	420	460	768	522	774	1.261	1.240
Israël	2.205	2.346	576	1.442	1.605	697	798	1.225
Chili	1.264	1.402	952	2.591	1.170	1.273	1.145	1.174
Portugal	275	425	1.313	2.255	2.296	2.830	1.603	788
Kameroen	3.789	2.098	18	13	65	98	106	79
Letland	-	-	-	6	-	2.385	277	21
Venezuela	10.000	17	-	10	63	-	-	7
Nicaragua	9.825	300	849	43	-	-	-	-
Overige landen	11.895	7.492	7.327	8.575	6.502	7.748	5.670	5.925
Totaal	**4.938.017**	**4.686.131**	**4.598.146**	**5.080.503**	**5.007.283**	**5.100.388**	**5.149.006**	**4.849.513**

© Productschap Tuinbouw

- De belangrijkste exporteurs van fruit naar Duitsland zijn Spanje, Italië, Nederland en België. Bij Nederland en België bestaat een belangrijk deel van de uitvoer uit re-export, ondermeer van citrusfruit, exoten en hardfruit van het Zuidelijk Halfrond. Zo heeft Duitsland in 2007 ongeveer 670 miljoen kilo fruit uit Nederland ingevoerd (zie tabel 2.5), waarvan slechts 86 miljoen kilo fruit van Nederlandse oorsprong was (zie tabel 2.6).
- Toch importeert Duitsland ook veel exoten en citrusfruit direct uit de landen van oorsprong, met name uit Colombia, Ecuador en Costa Rica.

2.4 Import van Nederlands fruit

Tabel 2.6 Import van vers Nederlands fruit, x 1.000 kg

Bron: PT/KCB	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**
Appel	102.538	66.104	101.479	74.242	75.645	65.071	57.608	67.637
Peer	8.775	5.448	6.739	6.809	10.829	10.519	10.446	15.857
Aardbei	2.070	873	1.379	1.668	1.138	1.305	2.038	2.259
Rode bes	45	47	96	118	76	82	63	100
Overige bessen	156	148	170	147	158	229	47	84
Meloen	11	16	7	16	78	7	12	69
Framboos	27	23	23	22	14	24	24	60
Braam	27	24	22	19	15	12	15	50
Abrikoos	0	0	0	0	0	0	0	5
Kers	1	4	2	1	1	2	1	5
Druif	16	17	31	6	3	5	2	3
Overig fruit	5	6	20	45	38	38	18	52
TOTAAL	**113.671**	**72.710**	**109.968**	**83.093**	**87.995**	**77.294**	**70.274**	**86.181**

- In het Nederlandse fruit-exportpakket naar Duitsland is de appel het belangrijkste product. Het relatieve belang van de Nederlandse appel in Duitsland is overigens wel afgenomen de laatste jaren, hoewel er na een dieptepunt in 2006 toch weer sprake was van een toename van de appelexport naar Duitsland in 2007.
- Na de appel volgt de peer. In de jaren 2004-2006 exporteerde Nederland jaarlijks ongeveer 10,5 miljoen kg peer naar Duitsland. In 2007 nam dat toe tot bijna 16 miljoen kg. Voor 2008 wordt een wat lagere perenexport verwacht vanwege de kleine oogst in 2008.

 © Productschap Tuinbouw

3 Export

3.1 Groenten

Tabel 3.1 Export van verse groenten naar land van bestemming, x 1.000 kg

Bron: Eurostat	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nederland	70.945	102.458	75.539	70.018	72.322	97.972	87.620	71.109
Zweden	18.162	16.777	9.718	24.042	35.845	41.414	41.935	46.971
Italië	28.272	31.857	28.519	37.756	32.836	49.437	48.451	42.154
Oostenrijk	27.058	34.858	25.995	41.429	54.171	53.903	51.923	38.048
Frankrijk	27.597	35.001	25.120	34.615	31.142	30.785	38.709	29.989
Tsjechië	5.724	4.956	10.047	10.269	27.653	42.226	34.696	28.215
Denemarken	16.132	31.829	25.035	24.475	29.455	36.068	35.056	25.203
Verenigd Koninkrijk	13.771	17.895	13.973	12.779	13.787	15.298	13.369	18.967
Polen	3.751	3.787	8.430	8.333	9.558	8.965	17.935	18.709
Finland	1.036	1.522	1.237	4.819	10.042	11.011	10.143	10.098
Spanje	5.446	4.307	3.004	7.487	8.635	11.485	14.219	6.328
Hongarije	3.873	931	3.572	3.262	2.368	6.044	7.939	6.119
Rusland	1.547	5.111	2.014	5.707	955	6.837	2.627	6.114
Griekenland	2.494	735	3.818	6.967	8.056	7.516	6.629	5.359
Noorwegen	630	363	374	996	906	2.483	3.898	5.129
België	10.282	5.522	4.083	7.705	7.010	10.879	5.222	5.058
Zwitserland	1.575	2.596	2.005	1.955	2.180	1.512	3.198	4.801
Slowakije	2.429	1.129	4.233	3.141	2.019	5.343	6.270	4.520
Litouwen	268	161	429	374	20	1.866	731	3.577
Estland	86	142	177	357	33	503	329	806
Luxemburg	204	286	299	332	627	987	960	661
Roemenië	117	37	56	1.417	2.571	3.184	4.474	493
Kroatië	114	614	48	229	183	70	58	375
Ierland	112	847	1.627	1.478	1.796	2.434	377	288
Wit-Rusland	51	23	216	245	38	794	149	258
Bosnië-Herzegovina	179	369	703	223	328	45	77	103
Portugal	3.466	2.015	1.570	1.546	1.651	666	204	49
Slovenië	838	93	150	39	350	661	709	33
Letland	8	246	142	129	7	691	31	27
Overige landen	2.120	635	1.478	1.301	988	386	297	213
Totaal	**248.287**	**307.102**	**253.611**	**313.425**	**357.532**	**451.465**	**438.235**	**379.774**

- Duitsland is zeker niet alleen belangrijk als importland. Ook als exporteur telt het mee, vooral bij fruit (zie tabel 3.3), maar ook bij groente. In de periode 2000-2007 is de uitvoer van groente uit Duitsland met 53% gestegen.
- De belangrijkste bestemming voor de Duitse groente-export is Nederland. Dat is gedeeltelijk te verklaren uit grensverkeer: Duitse telers uit het grensgebied kunnen hun producten via Nederlandse veilingen en afzetorganisaties op de markt brengen. Ook kan er sprake zijn van doorvoer, bijvoorbeeld van Pools product. Anderzijds zal de Duitse export ook voor een deel uit re-export van Nederlands product bestaan.

Tabel 3.2 Export van verse groenten per product, x 1.000 kg

Bron: Eurostat	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Witte en rode kool	46.680	45.896	33.130	44.201	37.619	58.134	52.282	65.944
Ui	49.757	45.323	51.327	56.076	66.308	48.119	61.400	63.076
Tomaat	15.949	29.278	24.575	24.020	29.332	35.572	41.714	37.218
Peen	14.088	19.942	15.930	17.167	17.830	38.728	30.424	28.177
Bloemkool	12.785	19.849	13.983	13.077	20.847	22.742	20.203	23.487
Overige sla	14.159	20.276	19.511	44.268	39.137	57.468	58.217	22.639
Komkommer	25.069	30.162	18.214	20.908	34.589	36.877	34.133	19.639
Overige wortelen	4.935	8.922	6.642	9.395	11.778	14.250	16.504	16.689
Overige kool	9.540	14.917	8.536	13.047	18.978	23.661	17.140	15.431
Paprika	5.057	6.997	5.833	5.225	7.727	13.475	13.374	11.686
Sperzie- en snijbonen	1.935	1.986	3.397	6.434	2.574	9.234	10.198	9.692
Prei	3.376	5.311	4.166	2.871	5.341	7.288	5.808	8.314
Erwten en peulen	1.986	1.347	1.419	2.329	3.266	14.545	12.279	7.738
Krop- en ijsbergsla	6.900	8.697	8.769	11.688	12.899	11.129	8.980	7.362
Sjalot	1.579	5.073	1.621	2.728	3.509	3.071	4.148	5.036
Courgette	1.117	2.124	2.257	2.716	3.253	5.039	4.547	3.833
Champignon	6.733	7.801	10.051	9.497	13.138	14.602	13.723	3.580
Knolselderij	957	1.768	1.003	1.863	794	2.664	2.159	3.483
Spinazie	7.828	7.163	4.557	3.339	5.517	4.611	6.374	3.397
Spruitkool	1.647	1.257	3.207	2.608	1.301	3.578	1.020	2.281
Asperge	2.421	3.091	1.412	1.316	1.595	1.970	2.148	2.211
Blad- en bleekselderij	519	784	869	2.053	2.959	4.599	3.235	2.086
Knoflook	997	660	783	699	1.330	1.575	1.355	1.895
Aubergine	637	1.158	1.231	1.782	2.087	2.807	2.060	1.659
Witlof	1.326	1.742	1.479	1.637	1.917	2.581	1.396	1.509
Mierik- of peperwortel	454	685	347	542	1.078	1.203	991	1.358
Suikermais	171	630	542	680	1.133	1.111	1.389	821
Knolvenkel	225	442	359	368	531	726	756	778
Cantharel	1.649	3.057	379	1.132	924	901	870	623
Overige verse groenten	7.811	10.764	8.082	9.759	8.241	9.205	9.408	8.132
Totaal	**248.287**	**307.102**	**253.611**	**313.425**	**357.532**	**451.465**	**438.235**	**379.774**

- De belangrijkste uitvoerproducten zijn vollegrondsgroenten als sluitkool, ui, peen en bloemkool.
- Ook tomaten en komkommer en zelfs paprika worden uitgevoerd. In veel gevallen zal hier sprake zijn van re-export.

 © Productschap Tuinbouw

3.2 Fruit

Tabel 3.3 Export van vers fruit naar land van bestemming, x 1.000 kg

Bron: Eurostat	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Polen	10.810	10.033	8.952	5.198	9.793	24.257	87.241	119.336
Oostenrijk	59.565	69.970	64.224	79.453	98.178	110.928	123.870	96.456
Zweden	20.695	34.279	43.743	44.275	59.538	68.935	82.783	91.622
Denemarken	49.273	51.684	54.862	67.549	67.386	71.066	81.307	86.762
Nederland	50.086	62.335	80.267	100.930	97.978	97.082	74.122	63.821
Tsjechië	3.881	1.781	1.945	3.443	20.060	40.194	58.606	43.409
Frankrijk	28.851	33.282	33.822	41.985	50.728	60.850	58.259	40.456
Finland	11.357	12.029	7.230	21.838	24.143	29.658	36.944	39.326
Rusland	7.281	4.431	5.335	4.811	5.525	2.714	19.391	27.696
Hongarije	247	337	313	106	4.593	10.779	23.843	27.058
Verenigd Koninkrijk	14.975	7.993	9.743	14.702	22.840	26.565	23.504	25.564
Italië	12.262	23.677	15.253	24.700	37.885	33.109	31.679	22.875
Litouwen	4.467	3.481	1.423	1.253	1.444	6.626	15.268	18.481
Spanje	5.355	5.696	5.699	5.619	13.422	14.262	23.542	16.935
België	12.696	13.860	11.173	18.493	18.920	14.992	18.947	14.782
Zwitserland	4.908	5.206	4.907	4.339	6.942	5.187	9.802	11.997
Slowakije	209	86	71	20	2.608	5.923	13.481	9.239
Estland	1.468	2.445	765	684	857	1.091	8.340	8.003
Letland	3.034	1.566	695	1.524	590	2.056	6.210	7.386
Noorwegen	2.459	2.363	1.635	1.801	2.061	6.272	7.332	6.679
Roemenië	232	27	3	17	65	1.406	1.525	5.547
Slovenië	21	-	17	-	950	6	39	2.822
Griekenland	1.228	798	7.089	4.430	4.746	3.341	2.722	2.484
Ierland	302	587	9.208	2.512	2.672	2.145	2.293	1.023
Luxemburg	90	348	279	530	736	898	1.091	848
Portugal	1.424	2.434	2.578	2.951	4.597	4.427	3.558	675
Wit-Rusland	2.764	3.212	1.284	634	177	246	77	19
Overige landen	712	545	1.079	187	498	1.794	479	740
Totaal	**310.652**	**354.485**	**373.594**	**453.984**	**559.932**	**646.809**	**816.255**	**792.041**

- De uitvoer van fruit uit Duitsland is sterk gegroeid: tussen 2000 en 2007 zelfs met 255%!
- Het merendeel van deze uitvoer is geen Duits fruit, maar doorgevoerd exotisch fruit. Met name bananen, maar ook ananas en citrusfruit worden vanuit Duitsland geëxporteerd.
- De doorvoer van exoten is meestal gericht op de buurlanden in Midden- en Oost-Europa en de Scandinavische landen.
- De uitvoer van aardbeien is in de periode 2000-2006 meer dan verdubbeld , van 8 naar 17 miljoen kg. In 2007 was er weer een terugval naar 12 miljoen kg.
- Directe buurlanden als Polen, Oostenrijk, Denemarken, Nederland en Tsjechië zijn de belangrijkste bestemmingen voor de Duitse fruitexport. Ook Zweden, Finland en Rusland importeren veel fruit uit (of via) Duitsland.
- De uitvoer naar Polen (voornamelijk bananen) is sterk gegroeid in de afgelopen jaren. Dit is waarschijnlijk gewoon het gevolg van het verleggen van de handelsstroom of een andere manier van registratie.
- De uitvoer naar Oostenrijk bestaat vooral uit bananen, citrusfruit en appel.
- De uitvoer naar Zweden bestaat grotendeels uit bananen en appel.

© Productschap Tuinbouw

Tabel 3.4 Export van vers fruit per product, x 1.000 kg

Bron: Eurostat	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Vers fruit	**310.652**	**354.485**	**373.594**	**453.984**	**559.932**	**646.809**	**816.255**	**792.041**
waarvan:								
Fruit excl. Citrus en exoten	**140.862**	**145.194**	**119.570**	**150.913**	**199.785**	**243.090**	**254.415**	**261.764**
Appel	78.569	80.751	65.241	76.763	96.731	100.384	104.115	146.575
Druif	11.137	12.286	9.004	21.547	30.771	44.493	47.169	38.565
Peer	8.742	9.719	11.893	14.052	17.835	24.741	21.115	14.982
Aardbei	8.082	10.089	8.465	6.465	8.623	12.716	17.317	12.229
Meloen	2.340	2.784	3.385	4.468	9.222	14.593	12.446	8.895
Watermeloen	2.643	2.174	4.065	3.514	5.676	12.421	13.578	8.764
Pruim	5.173	4.532	3.271	6.751	7.548	8.052	8.996	7.545
Zoete kers	4.022	3.514	1.832	3.039	7.104	3.858	5.149	7.423
Nectarine	4.878	3.119	3.193	3.180	3.893	7.005	8.779	5.267
Perzik	2.380	2.307	1.618	1.251	3.290	5.024	5.450	4.306
Abrikoos	1.289	1.005	1.107	1.388	1.478	2.788	3.029	1.347
Zwarte aalbes	2.627	2.562	1.762	1.962	932	957	34	726
Framboos	1.319	1.574	1.144	887	1.799	1.224	1.284	661
Zure kers	5.582	5.907	1.749	3.478	1.944	1.040	1.755	638
Blauwe bosbes	302	390	408	688	591	756	694	575
Overig	1.777	2.481	1.433	1.480	2.348	3.038	3.505	3.266
Citrusfruit	**42.004**	**36.517**	**33.960**	**59.969**	**67.726**	**69.702**	**78.914**	**58.476**
Sinaasappel	17.533	14.647	14.110	31.320	39.246	32.032	38.173	26.756
Mandarijn	11.497	8.273	7.048	13.066	12.479	18.615	20.981	14.901
Citroen	5.693	4.263	4.429	5.509	7.021	9.729	10.914	8.931
Grapefruit	6.546	7.899	7.641	7.169	5.590	6.931	6.950	6.279
Overig citrusfruit	735	1.435	732	2.905	3.390	2.395	1.896	1.609
Exoten	**127.786**	**172.774**	**220.064**	**243.102**	**292.421**	**334.017**	**482.926**	**471.801**
Banaan	110.691	153.251	196.918	204.942	250.516	275.094	429.181	420.823
Ananas	6.540	6.602	9.165	14.587	20.566	30.884	29.699	30.099
Kiwi	5.791	6.408	5.145	12.022	9.464	11.910	10.698	9.191
Manga en guave	2.034	3.205	3.893	5.375	5.504	6.872	6.175	6.049
Avocado	1.745	2.211	3.879	4.001	3.909	5.219	3.985	4.018
Overige exoten	985	1.097	1.064	2.175	2.462	4.038	3.188	1.621

Figuur 2 Aandeel van verschillende fruitsoorten in de Duitse export in 2007

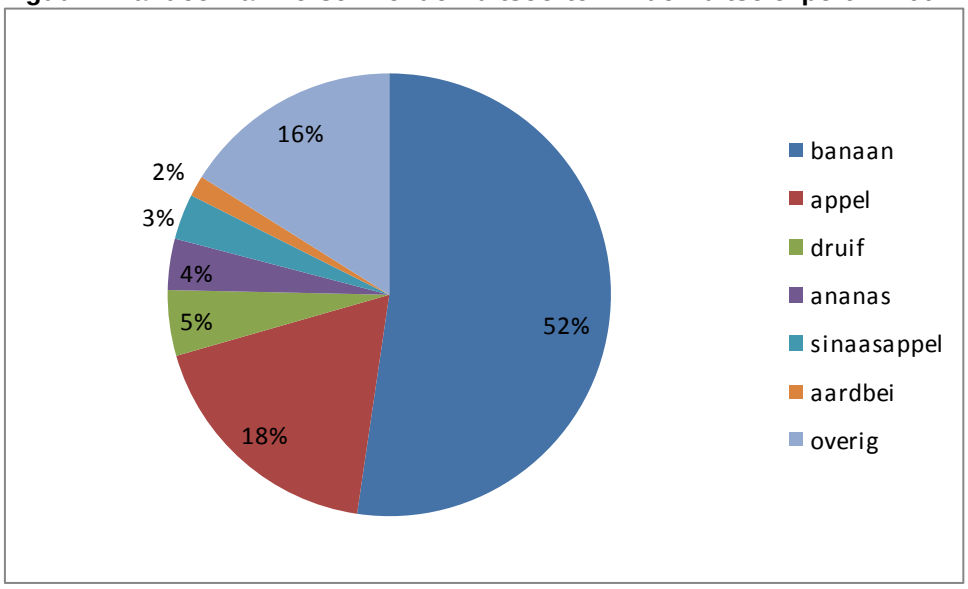

 © Productschap Tuinbouw

4 Consumptie

4.1 Huishoudelijke aankoop van verse groenten

Tabel 4.1 Percentages kopende huishoudens van verse groenten in Duitsland

Bron: GfK/ZMP	2003	2004	2005	2006	2007
Tomaten	95,1	94,4	93,7	93,7	93,1
Uien	90,1	87,8	87,1	87,1	86,9
Komkommers	90,7	88,7	88,0	87,2	86,7
Paprika	87,6	86,6	86,0	85,0	83,9
Peen	83,3	82,5	81,4	80,9	81,5
IJsbergsla	68,3	69,5	65,7	65,7	64,7
Radijs	59,5	61,5	59,4	58,1	59,3
Koolrabi	57,9	58,0	55,8	54,9	54,9
Bloemkool	62,0	63,1	57,5	53,3	54,7
Prei	58,6	56,2	56,1	52,7	54,5
Champignons	51,3	50,5	49,6	51,7	50,1
Asperge	47,9	47,7	46,9	45,3	46,3
Kropsla	51,7	47,8	45,1	45,3	42,9
Courgette	41,1	42,5	40,5	42,2	42,6
Broccoli	50,9	47,3	42,7	43,2	41,4
Veldsla	39,3	39,6	39,6	38,7	38,1
Spruitkool	37,2	39,0	37,5	29,7	34,5
Witte kool	38,4	36,8	33,6	31,0	29,9
Witlof	32,2	26,8	28,8	25,7	24,4
Sperzie- en snijbonen	23,3	24,2	23,4	21,1	21,0
Knolselderij	24,2	23,6	21,3	20,5	20,9
Savooie kool	23,6	23,7	22,4	21,7	20,8
Rettich	24,4	21,3	19,1	18,9	20,0
Chinese kool	26,6	22,8	23,4	21,9	18,3
Andijvie	19,2	17,0	16,2	17,3	16,7
Rode Kool	15,9	14,5	13,6	12,7	12,5
Rabarber	10,7	10,7	11,9	11,6	10,2

- Het percentage kopende huishoudens van praktisch alle verse groenten daalt licht in Duitsland. Dat betekent niet automatisch dat de huishoudelijke consumptie ook daalt, maar wel dat er een relatieve daling is in het aantal huishoudens dat verse groenten koopt.
- Bij een aantal producten is de daling aanzienlijk van het percentage kopende huishoudens aanzienlijk, zoals bij kropsla, bloemkool, broccoli, witte kool, witlof en chinese kool.

Tabel 4.2 Huishoudelijke aankoop van verse groenten in Duitsland, hoeveelheid in kg per 100 huishoudens

Bron: GfK/ZMP	2003	2004	2005	2006	2007
Tomaten	1.080,2	1.089,5	1.113,6	1.078,2	1.048,9
Peen	698,1	716,7	773,8	753,8	782,5
Komkommers	748,4	742,3	747,0	726,5	711,9
Uien	724,2	705,5	711,2	699,3	696,9
Paprika	487,4	490,6	530,2	495,3	450,1
IJsbergsla	297,8	341,9	312,3	315,1	307,5
Bloemkool	235,5	263,2	227,6	196,5	220,0
Asperge	188,4	195,6	198,4	183,1	199,0
Prei	140,4	164,0	163,2	135,1	157,5
Witte kool	160,9	161,0	149,6	141,5	133,9
Courgette	87,9	114,1	110,7	111,2	115,6
Koolrabi	109,2	121,3	114,3	108,0	114,8
Radijs	90,1	116,2	102,0	94,5	111,3
Broccoli	123,5	116,8	103,0	104,4	97,3
Champignons	90,9	89,1	91,7	100,3	95,4
Kropsla	111,9	105,7	101,4	96,3	94,5
Spruitkool	80,8	93,1	91,7	60,3	79,0
Rettich	71,4	57,4	53,1	54,7	62,7
Witlof	77,1	66,5	76,5	66,8	60,7
Chinese kool	70,8	65,7	69,4	59,4	49,8
Savooie kool	51,0	57,0	54,2	51,0	49,2
Sperzie- en snijbonen	49,4	50,7	50,0	43,8	43,6
Rode Kool	51,3	48,6	45,7	43,5	42,2
Knolselderij	43,2	41,8	40,4	35,2	37,5
Andijvie	35,9	30,7	27,3	29,0	28,7
Veldsla	27,9	31,6	32,1	30,5	28,3
Rabarber	17,5	19,6	24,3	23,4	20,3

- De gemiddelde huishoudelijke aankoop (in hoeveelheid) van een aantal groenten is gedaald in de periode 2003-2007.
- De gekochte hoeveelheid van glasgroenten als tomaat, komkommer en paprika vertoont een dalende trend.
- Een stijgende lijn is zichtbaar bij een aantal vollegrondsproducten als peen, ijsbergsla, asperge, prei, courgette en radijs.
- Er zijn ook vollegrondsgroenten waarvan de gekochte hoeveelheid een dalende lijn vertoont, zoals uien, bloemkool, sluitkool, broccoli, witlof, knolselderij en andijvie.
- Een dalende lijn in de huishoudelijke consumptie wil overigens niet automatisch zeggen dat de totale consumptie daalt. De consumptie buitenhuis (horeca, foodservice) in Duitsland is nog relatief laag in vergelijking met veel andere landen, maar deze “out-of-home” markt groeit wel in Duitsland[1] .

[1] Zie het PT rapport 2008-34, “De out of home markt Duitsland”

 © Productschap Tuinbouw

Tabel 4.3 Huishoudelijke aankoop van verse groenten in Duitsland, besteding in euro per 100 huishoudens

Bron: GfK/ZMP	2003	2004	2005	2006	2007
Tomaten	2.165,5	1.975,5	2.322,8	2.425,4	2.549,8
Paprika	1.285,3	1.262,9	1.232,8	1.303,5	1.407,3
Asperge	829,9	840,6	889,2	974,3	966,5
Komkommers	788,0	815,2	871,2	913,0	892,1
Peen	531,6	527,2	562,2	647,1	636,2
Uien	501,7	502,1	444,6	536,0	631,1
IJsbergsla	375,7	354,4	380,9	421,0	397,5
Champignons	301,5	287,2	289,9	285,3	364,0
Bloemkool	261,4	244,6	236,8	231,6	253,6
Prei	215,4	202,8	203,1	216,5	205,4
Koolrabi	151,4	185,9	186,8	192,1	201,5
Kropsla	228,5	181,3	213,5	206,8	198,1
Radijs	163,6	192,1	178,7	176,4	196,5
Veldsla	182,1	188,8	207,1	198,7	194,6
Courgette	136,6	147,2	157,7	165,4	181,5
Broccoli	182,5	164,5	182,3	174,9	166,5
Witlof	145,0	124,9	150,5	140,6	131,5
Sperzie- en snijbonen	121,1	116,3	124,9	128,3	127,8
Witte kool	110,4	108,7	97,1	103,9	99,6
Spruitkool	81,1	73,3	79,9	77,3	92,1
Rettich	65,8	69,5	72,3	76,6	84,5
Andijvie	68,5	54,9	57,9	61,9	60,2
Chinese kool	74,8	62,8	72,7	62,1	53,5
Savooie kool	51,7	48,7	49,9	51,4	50,7
Knolselderij	48,9	47,5	46,2	47,6	50,6
Rode Kool	35,2	35,1	29,6	31,2	31,6
Rabarber	23,9	26,4	28,9	28,8	27,7

- De gemiddelde besteding per huishouden is voor de meeste groenten gestegen in de periode 2003-2007, ook voor producten waarbij de gekochte hoeveelheid is afgenomen. Dat is niet zo vreemd, want van bijna alle producten is de gemiddelde consumentenprijs gestegen, ten dele door de inflatie en ten dele door duurdere variëteiten (zoals trostomaten i.p.v. losse tomaten).
- Producten waarvan de besteding in euro per huishouden is gedaald in de periode 2003-2007 zijn bijvoorbeeld bloemkool, prei, kropsla, broccoli en witlof.
- Producten waarvan de besteding duidelijk is toegenomen zijn tomaten, asperge, komkommer, peen, ui en champignon.

© Productschap Tuinbouw

Tabel 4.4 Gemiddelde consumentenprijzen van verse groenten in Duitsland, €/kg

Bron: GfK/ZMP	2003	2004	2005	2006	2007
Veldsla	6,53	5,97	6,44	6,52	6,86
Asperge	4,41	4,30	4,48	5,32	4,86
Champignons	3,32	3,22	3,16	3,35	3,82
Paprika	2,64	2,57	2,32	2,63	3,13
Sperzie- en snijbonen	2,45	2,29	2,50	2,93	2,93
Tomaten	2,00	1,81	2,09	2,25	2,43
Witlof	1,88	1,88	1,97	2,10	2,17
Kropsla	2,04	1,71	2,11	2,15	2,10
Andijvie	1,91	1,79	2,12	2,13	2,10
Radijs	1,82	1,65	1,75	1,87	1,77
Koolrabi	1,39	1,53	1,63	1,78	1,75
Broccoli	1,48	1,41	1,77	1,68	1,71
Courgette	1,55	1,29	1,43	1,49	1,57
Rabarber	1,37	1,35	1,19	1,23	1,37
Knolselderij	1,13	1,14	1,15	1,35	1,35
Rettich	0,92	1,21	1,36	1,40	1,35
Prei	1,53	1,24	1,24	1,60	1,30
IJsbergsla	1,26	1,04	1,22	1,34	1,29
Komkommers	1,05	1,10	1,17	1,26	1,25
Spruitkool	1,00	0,79	0,87	1,28	1,17
Bloemkool	1,11	0,93	1,04	1,18	1,15
Chinese kool	1,06	0,96	1,05	1,05	1,07
Savooie kool	1,01	0,85	0,92	1,01	1,03
Uien	0,69	0,71	0,63	0,76	0,91
Peen	0,76	0,74	0,73	0,86	0,81
Rode Kool	0,69	0,72	0,65	0,72	0,75
Witte kool	0,69	0,68	0,65	0,73	0,74

- De gemiddelde consumentenprijs van verse groenten is in de periode 2003-2007 over het algemeen gestegen.
- Van slechts enkele producten is de prijs gedaald (radijs en prei) of gelijk praktisch gebleven (rabarber, courgette, chinese en savooie kool).
- De grootste procentuele prijsstijging deed zich voor bij rettich, uien, komkommer, koolrabi, tomaten, sperziebonen en paprika.

 © Productschap Tuinbouw

4.2 Huishoudelijke aankoop van fruit

Tabel 4.5 Percentages kopende huishoudens van vers fruit in Duitsland

Bron: GfK/ZMP	2003	2004	2005	2006	2007
Appels	95,1	94,0	93,3	93,1	91,7
Bananen	95,4	94,5	92,2	91,8	91,7
Mandarijn	85,3	82,2	82,4	82,7	79,9
Druiven	84,2	82,5	82,3	78,1	75,8
Sinaasappels	80,2	76,9	73,9	72,5	71,9
Aardbeien	72,3	74,9	74,4	71,3	70,0
Nectarines	70,2	68,8	69,9	67,3	64,2
Kiwi's	68,9	67,0	68,0	62,7	63,4
Citroenen/limoenen	65,6	64,1	62,4	61,8	60,5
Peren	66,8	62,0	64,4	61,9	60,1
Meloenen	63,6	58,0	56,0	56,7	53,0
Pruimen	49,6	45,0	48,1	45,2	44,2
Ananas	31,2	44,5	43,6	44,0	41,3
Perziken	48,2	47,4	50,0	45,8	41,1
Abrikozen	32,1	33,1	37,1	36,6	29,0
Kersen	29,9	30,0	30,6	32,1	29,0
Mango's	33,1	28,5	29,4	28,3	28,8
Grapefruits	32,8	32,2	29,4	28,3	26,8

- Evenals bij verse groenten is bij vers fruit het percentage kopende huishoudens gedaald, maar ook hier geldt dat de out-of-home markt is toegenomen.

Tabel 4.6 Huishoudelijke aankoop van vers fruit in Duitsland, hoeveelheid in kg per 100 huishoudens

Bron: GfK/ZMP	2003	2004	2005	2006	2007
Appels	2.187,1	2.144,9	2.245,3	2.149,2	2.066,4
Bananen	1.826,3	1.769,9	1.712,7	1.682,9	1.687,5
Sinaasappels	1.060,3	1.042,6	981,9	1.032,7	997,4
Mandarijn	641,0	600,2	683,7	657,2	614,2
Druiven	645,2	589,3	615,2	504,4	481,9
Meloenen	469,6	378,9	402,2	405,1	347,9
Peren	343,3	324,9	389,5	350,2	340,4
Aardbeien	289,7	371,7	376,9	325,4	303,7
Nectarines	310,3	313,7	386,8	325,1	295,5
Ananas	158,3	220,3	262,1	278,4	260,9
Kiwi's	192,9	205,0	240,4	201,3	212,6
Citroenen/limoenen	221,4	222,3	238,4	219,8	211,9
Pruimen	156,0	150,8	166,0	161,9	159,8
Perziken	138,9	148,4	187,1	152,0	126,3
Grapefruits	98,0	115,4	113,7	99,5	94,6
Kersen	60,6	62,0	66,7	72,2	60,5
Mango's	67,1	56,5	64,3	60,8	60,3
Abrikozen	69,5	77,8	100,9	93,2	56,6

- Appels en bananen zijn, ondanks een dalende lijn in de gekochte hoeveelheid, nog altijd het populairste fruit in Duitsland.
- Sinaasappels en mandarijnen samen zijn even populair als bananen.

- De aankoop van ananas is fors toegenomen in de periode 2003-2007. Het zal wel geen toeval zijn dat de gemiddelde consumentenprijs van ananas in dezelfde periode met 14% is gedaald (zie tabel 4.8).
- De aankoop van druiven en meloenen is in de periode 2003-2007met een kwart gedaald.

Tabel 4.7 Huishoudelijke aankoop van vers fruit in Duitsland, besteding in euro per 100 huishoudens

Bron: GfK/ZMP	2003	2004	2005	2006	2007
Appels	2.838,9	2.774,8	2.616,1	2.700,9	2.682,2
Bananen	1.943,5	1.908,1	2.142,9	1.971,8	1.983,0
Druiven	1.288,3	1.115,4	1.255,6	1.112,6	1.166,2
Sinaasappels	900,9	945,2	888,3	980,7	955,3
Aardbeien	801,1	999,5	948,9	871,9	921,0
Mandarijn	744,7	663,3	749,4	749,1	766,9
Peren	562,2	492,4	546,0	562,5	566,6
Nectarines	509,6	371,2	444,3	524,1	464,5
Kiwi's	362,1	375,8	404,9	430,8	426,5
Meloenen	460,3	343,0	367,1	415,6	376,9
Ananas	237,8	306,2	327,5	364,6	335,8
Citroenen/limoenen	306,8	273,8	317,1	285,9	315,4
Kersen	235,8	242,5	244,3	286,2	251,1
Pruimen	257,5	185,5	243,9	237,3	224,3
Perziken	234,5	194,7	234,1	243,1	206,4
Grapefruits	159,6	191,2	201,2	183,3	170,4
Abrikozen	154,8	164,4	194,4	206,4	160,3
Mango's	120,8	112,5	124,5	123,3	121,6

- Ondanks inflatie en prijsstijgingen is van een aantal fruitsoorten de huishoudelijke besteding afgenomen in de periode 2003-2007. Dat geldt bijvoorbeeld voor appels, druiven, nectarines, meloenen, pruimen en perziken.
- Een duidelijke toename van de huishoudelijke bestedingen doet zich voor bij aardbeien, kiwi’s en ananas.

Tabel 4.8 Gemiddelde consumentenprijzen van vers fruit, €/kg

Bron: GfK/ZMP	2003	2004	2005	2006	2007
Kersen	3,89	3,91	3,72	3,97	4,15
Aardbeien	2,77	2,69	2,52	2,68	3,03
Abrikozen	2,23	2,11	1,93	2,21	2,83
Druiven	2,00	1,89	2,04	2,21	2,42
Mango's	1,80	1,99	1,93	2,03	2,02
Kiwi's	1,88	1,83	1,68	2,12	2,00
Grapefruits	1,63	1,66	1,77	1,84	1,80
Peren	1,53	1,52	1,40	1,61	1,66
Perziken	1,69	1,31	1,25	1,60	1,63
Nectarines	1,64	1,18	1,21	1,61	1,57
Citroenen/limoenen	1,39	1,23	1,33	1,30	1,49
Pruimen	1,65	1,23	1,47	1,47	1,40
Appels	1,30	1,29	1,17	1,26	1,30
Ananas	1,50	1,39	1,25	1,31	1,29
Mandarijn	1,16	1,11	1,10	1,14	1,25
Bananen	1,06	1,08	1,25	1,17	1,18
Meloenen	0,98	0,91	0,91	1,11	1,08
Sinaasappels	0,85	0,91	0,90	0,95	0,96

 © Productschap Tuinbouw

- Bij de meeste fruitsoorten is in de periode 2003-2007 sprake van een stijging van de gemiddelde consumentenprijs, maar er zijn enkele uitzonderingen.
- Bij pruimen, ananas, nectarines en perziken is sprake van een dalende trend in de gemiddelde consumentenprijs.
- De grootste gemiddelde prijsstijgingen deden zich voor bij abrikozen en druiven.

© Productschap Tuinbouw

5 Trends en ontwikkelingen

5.1 De out of home markt en convenience: Duitse markt nog in beginfase[2]

In vergelijking met landen als het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Denemarken is de Duitse out of home markt niet groot. Marktdeskundigen zijn het er over eens dat Duitsland weliswaar achterloopt, maar dat de ontwikkeling in de basis het zelfde is. Daarom wordt voor de komende jaren een aanzienlijke groei en professionalisering verwacht. In 2005 bedroeg het aandeel van de out of home markt naar schatting 16%, voor 2007 wordt uitgegaan van een aandeel van 20%.

In Duitsland is de consumptie van voorbewerkte groente en fruit nog beperkt, daarnaast kent de markt een zeer eenzijdige samenstelling. Deze markt bestaat voor bijna 80% uit salades, maar maakt wel een sterke groei door. De productie van de salades wordt gedomineerd door vijf grote bedrijven die vrijwel de gehele markt in handen hebben. De marktomvang van de gebruiksklare salades wordt geschat op 200 tot 300 miljoen euro. Marktleider Vita/Bonduelle heeft naar schatting 25% tot 40% van deze markt in handen. Een belangrijk verschil tussen de Duitse en Nederlandse markt voor verse bewerkte groente is dat op de Duitse markt grootverbruikers de belangrijkste afnemers zijn, terwijl op de Nederlandse markt de grootste verkoop van voorbewerkte groente bij supermarktmarkten plaatsvindt.

De markt voor bewerkt fruit is net zoals in Nederland nog in opkomst en absoluut gezien zeer klein. De groeicijfers zijn relatief gezien echter hoog met 13% in 2006 en 33% in 2007.

5.2 Vruchtensappen[3]

In Europa is Duitsland één van de landen met de hoogste consumptie van vruchtensap. Het verbruik is de afgelopen jaren wel afgenomen. In de periode 1997-2007 is er een afname geweest van 20%.

Duitsland is de belangrijkste Europese importeur van vruchtensappen. De Duitse invoer is wel afgenomen; van 1.359 miljoen kilo in 2003 naar 1.185 miljoen kilo in 2007. In praktisch alle Europese landen is sinaasappelsap het belangrijkste geïmporteerde vruchtensap, maar in Duistland is dat appelsap. Overigens is Duitsland ook een groot exporteur van vruchtensap, met name appelsap.

---

[2] Zie de PT-rapporten 2008-34, “De out of home markt Duitsland” en 2008-89 “Marktmonitor voorbewerkte groente en fruit

[3] Zie het PT rapport 2008-93 “Marktmonitor vruchtensappen”

 © Productschap Tuinbouw

Figuur 3 Consumptie vruchtensappen in liters per hoofd van de bevolking in Duitsland

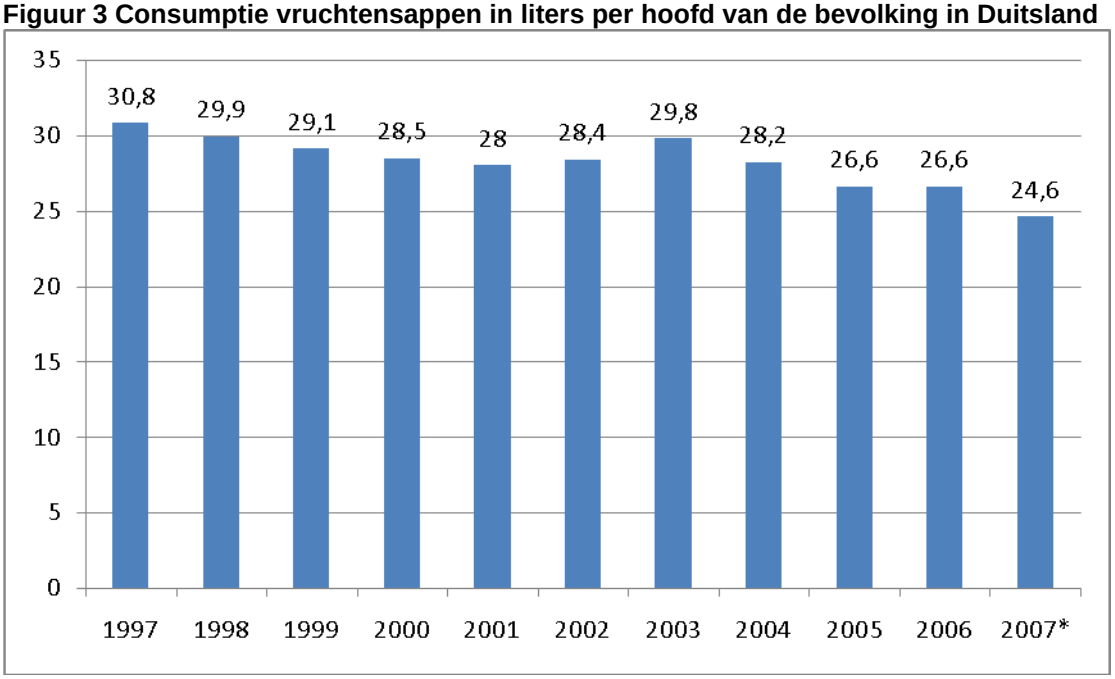

Bron: Flussiges Obst
* Raming
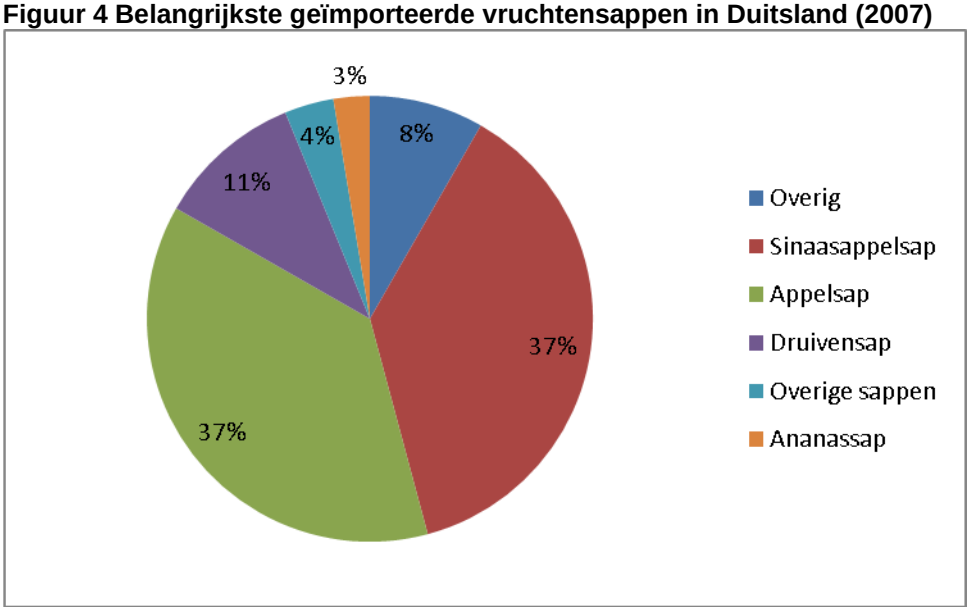
Figuur 4 Belangrijkste geïmporteerde vruchtensappen in Duitsland (2007)